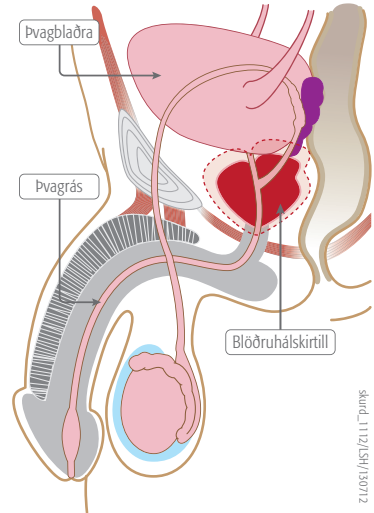

Heflun á blöðruhálskirtli

Stækkun á blöðruhálskirtli getur valdið vandamálum við þvaglát svo sem þvagtrengðu, þvagteppu, þvagfærasýkingum, tíðum þvaglátum og þvaglátum að nóttu til.

Aðgerð á blöðruhálskirtli er ýmist gerð í mænu-deyfingu eða svæfingu. Farið er upp þvagrásina með þar til gerðu tæki og heflað af kirtlinum innanverðum.

Rétt er að gera ráð fyrir að vera frá vinnu í 2-3 vikur eftir aðgerð, en það fer eftir eðli starfs og líðan.

Undirbúningur fyrir aðgerð

Náttúru- og fæðubótarefni

Ráðlagt er að hætta notkun allra náttúru- og fæðubótarefna tveimur vikum fyrir aðgerð þar sem þau geta aukið hættu á blæðingu í aðgerð og haft áhrif á verkun lyfja sem notuð eru við svæfingu. Óhætt er að taka áfram inn fjölvítamín og steinefni.

Blóðþynningarlyf

Ef breyta eða stöðva þarf blóðþynningarmeðferð fyrir aðgerð er það gert í samráði við lækni.

Símaviðtal vegna svæfingar/deyfingar

Svæfingahjúkrunarfræðingur hringir í sjúkling nokkrum dögum fyrir aðgerð til að fara yfir heilsufarssögu með tilliti til við svæfingar/deyfingar og veita tækifæri til spurninga. Ef eitthvað er óljóst eða nánari rannsókn er þörf, er boðað í innskriftarviðtal á spítalanum fyrir aðgerðina.

Gott er að hafa lyfjalista við hendina, þar sem upplýsingar verða veittar í símtalinu um hvaða lyf má taka og hvaða lyf á ekki að taka fyrir aðgerðina, þar sem óæskilegt er að taka viss lyf fyrir svæfingu. Ef vandamál hafa komið upp í tengslum við fyrri svæfingar, til dæmis miklir verkir, ógleði, uppköst eða annað er mikilvægt að segja frá því.

Í símaviðtalinu verður spurt um:

- Fyrri reynslu af svæfingum
- Ofnæmi eða óþol fyrir lyfjum
- Hæð og þyngd
- Áfengisneyslu og reykingar
- Gervitennur og tannbrýr
- Heilsufar og sjúkdóma
- Lyfjanotkun, þar á meðal notkun náttúruylfja og fæðubótarefna

Rannsóknir

Flestir þurfa að mæta á göngudeild 10E nokkrum dögum fyrir aðgerð til að láta taka blóðsýni og skila þvagsýni. Hjartalínurit er einnig tekið ef þörf er á.

Tónlist í aðgerð

Ef aðgerðin er gerð í mænudeyfingu er boðið upp á að hlusta á tónlist í aðgerðinni. Hægt er að koma með óskir eða velja tónlist af meðfylgjandi blaði.

Kvöldið fyrir aðgerð

Fasta

Nauðsynlegt er að fasta fyrir aðgerð til að minnka hættu á fylgikvillum í tengslum við svæfingu/deyfingu. Löng fasta er þó ekki góð fyrir líkamann og fólki líður betur eftir aðgerð ef eftirfarandi leiðbeiningum er fylgt:

- Fá sér aukabita eða drykk áður en lagst er til svefns kvöldið fyrir aðgerð.
- Ekki má borða mat síðustu 6 klst. fyrir komu á spítalann.
- Óhætt er að drekka tæra drykki (1-2 glös í senn) þar til 2 klst. eru í komu á spítalann. Tær drykkur er t.d. vatn, tær ávaxtasafi og mjólkurlaust kaffi og te.
- Þegar á spítalann er komið veitir starfsfólk upplýsingar um hvort og hve lengi megi drekka fram að aðgerð.
- Ekki má nota tóbak síðustu 2 klst. fyrir komu á spítalann.

Annar undirbúningur

Við innlögn á deild er gott að hafa með sér snyrtivörur, tannbursta, inniskó, þægileg föt eða slopp, afþreyingarefni og heymartól fyrir útvarp og sjónvarp. Nota má farsíma en stilla þarf á hljóðlausa hringingu.

Aðgerðardagur

Sturta

Nauðsynlegt er að fara í sturtu áður en komið er á spítalann. Þvo þarf vandlega undir forhúð án sápu. Klæðast þarf hreinum fötum eftir sturtuna og ekki má nota svitalyktareyði, krem, ilmefni eða skartgrip.

Mæting er á dagdeild 13D á 3. hæð Landspítala við Hringbraut, að morgni aðgerðardags. Hafa þarf með öll lyf sem tekin eru daglega. Ekki má taka inn eigin lyf nema í samráði við hjúkrunarfræðing eða lækni.

Fyrir aðgerð þarf að vera búíð að undirrita samþykki fyrir aðgerð og svæfingu. Óvæntar aðstæður geta valdið því að aðgerðartími breytist. Aðgerðin tekur rúmlega klukkustund.

Til að tryggja öryggi er endurtekið spurt um mikilvæg atriði svo sem nafn, kennitölu, ofnæmi, föstu og tegund aðgerðar. Fyrir aðgerðina eru gefin verkjalyf í töfluformi sem verka í og eftir aðgerð. Þegar komið er á skurðstofu fer fram frekari undirbúningur fyrir aðgerðina. Settur er æðaleggur í handarbak eða handlegg sem er notaður til að gefa vökva og lyf.

Eftir aðgerð

Eftir aðgerðina fer sjúklingur á vöknunardeild í nokkrar klukkustundir og síðan á legudeild. Heimsóknir eru ekki leyfðar á vöknunardeild, en nánustu aðstandendum er velkomið að hringja. Eðlilegt er að finna fyrir þreytu og sljóleika fyrst um sinn.

Þvaglát

Þvagleggur er settur í þvagblöðruna og saltvatn látið renna í gegnum hann til að skola út blóðvökva, þar til þvagið er orðið ljóst. Eðlilegt er að þvag sé blóðlitað fyrst eftir aðgerðina. Því er mikilvægt að drekka 1,5-2 lítra á sólarhring meðan blóð er í þvagi. Þvagleggurinn er yfirleitt fjarlægður 2-3 dögum eftir aðgerð og því er farið heim með þvaglegginn.

Verkir

Borið getur á samdráttarverkjum í þvagblöðru og sviða í þvagrás. Verkjalyf eru gefin eftir þörfum. Notaður er verkjavarði til að meta styrk verkja þar sem 0 þýðir enginn verkur og 10 gríðarlegir verkir eða verstu hugsanlegu verkir. Mikilvægt er að láta vita um verki og ef ber á þvagláta- eða hægðapörf svo hægt sé að bregðast við því.

0

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Engir
verkirVægir
verkirMiðlungs
verkirMiklir
verkirGríðarlegir
verkir

Matur og drykkur

Drekka má og borða strax eftir aðgerð en vökvi er gefinn í æð ef með þarf.

Hreyfing

Hreyfing er mikilvæg eftir aðgerð til að flýta fyrir bata og minnka hættu á blóðtappamyndun. Ef mænudeyfing er lögð í aðgerðinni veldur hún skertri tilfinningu í fótum fyrst á eftir. Sumir finna fyrir svima þegar farið er í fyrsta skipti fram úr rúmi eftir aðgerð, því er mikilvægt að hafa starfsmann hjá sér.

Útskrift

Útskrift er áætluð samdægurs heim eða á sjúkrahótel. Í sumum tilvikum er þörf á innlögnum yfir nótt.

Fyrir útskrift þarf að vera búið að fá:

- Útskriftarfræðslu
- Endurkomutíma hjá sérfræðingi
- Endurkomutíma á göngudeild þvafæra 11A ef þvagleggur er til staðar við útskrift

Símanúmer

Kviðarhols- og þvafæraskurðeild 13EG

543 7500

Göngudeild þvafæra 11A, opin virka daga frá klukkan 8-16

543 7100

Sjúklingum og aðstandendum er velkomið að hringja ef spurningar vakna.

Heflun á blöðruhálskirtli

Útskriftarfræðsla

Þvaglát

Ráðlagt er að drekka um 1,5-2 lítra á dag til að halda góðu flæði í gegnum þvagblöðruna. Búast má við blóði í þvagi í allt að 4-6 vikur. Blæðing getur aukist 10-14 dögum eftir aðgerð þegar hrúður fer af sárinu og þá er mikilvægt að drekka vel. Eftir að þvagleggur er fjarlægður er algengt að finna fyrir sviða í þvagrás, tíðum og bráðum þvaglátum. Einkennin minnka smám saman og ættu að hverfa á næstu vikum. Mikilvægt er að halda ekki í sér þvagi. Hægt er að kaupa þvaglekabindi í apóteki ef þörf krefur. Ef þvagleki hættir ekki þarf að ræða það í endurkomutíma. Ef þvaglát ganga illa getur þurft að setja aftur þvaglegg tímabundið.

Hægðir

Hægðatregða getur aukið blæðingu í þvagi og hættu á þvagteppu. Til að halda hægðum mjúkum er mælt með að borða trefjaríka fæðu, svo sem ávexti, grænmeti og gróft brauð. Ef það dugar ekki er gott að drekka glas af sveskjusafa 1-2 sinnum á dag eða nota hægðalyf sem fást í apóteki án lyfseðils.

Verkir

Ef verkir eða sviði eru til staðar, er ráðlagt að taka verkjalyf, sem hægt er að kaupa án lyfseðils í apóteki. Ef verkir eru viðvarandi er æskilegt að taka verkjalyf reglulega yfir daginn, samkvæmt leiðbeiningum. Ef þvagleggur er enn til staðar við útskrift getur borið á krömpum í þvagblöðru vegna ertingar frá þvagleggnum, sem verkjalyf getur slegið á.

Hreyfing

Forðast þarf áreynslu í 4-6 vikur eftir aðgerð og varast að lyfta eða bera hluti þyngrri en fimm kíló. Mikilvægt er að hreyfa sig daglega og eru gönguferðir góður kostur.

Kynlíf

Ekki er ráðlagt að hafa samfarir í 3-4 vikur eftir aðgerð en það er sá tími sem tekur sárið að gróa. Eftir aðgerðina verða breytingar við sáðlát, þannig að sæðið fer upp í þvagblöðru í stað þess að fara út um þvagrás og því eru ekki líkur á getnaði. Þvagið

verður þess vegna skýjað eftir sáðlát. Ef erfiðleikar koma upp í kynlífi eftir aðgerð er ráðlagt ræða það við lækni, því ýmis úrræði eru til.

Vinna

Gera má ráð fyrir að vera frá vinnu í 2–3 vikur eftir aðgerð, en það fer eftir eðli starfs og líðan. Hægt er að fá veikindavottorð í endurkomutíma.

Eftirlit

- Hjá lækni: Sjá endurkomutíma sem afhentur var við útskrift.
- Á göngudeild þvagfæra 11A ef útskrifast heim með þvaglegg.

Hafa þarf samband við göngudeild 11A á dagvinnutíma en 13EG utan þess tíma ef eftirfarandi hættumerki koma fram:

- Líkamshiti er hærri en 38°C
- Verkir minnka ekki við verkjalyf
- Þvaglát ganga illa
- Mikil, fersk blæðing sést í þvagi
- Viðvarandi þvagleki
- Illu lyktandi þvag

Símanúmer

Kviðarhols- og þvagfæraskurðeild 13EG 543 7500
Göngudeild þvagfæra 11A, opin virka daga frá klukkan 8-16 543 7100

Sjúklingum og aðstandendum er velkomið að hringja á deildina ef spurningar vakna.

Vinsamlegast athugið að sjúkráhusið getur ekki borið ábyrgð á peningum eða öðrum verðmætum svo sem símum, tölvum o.fl. sem sjúklingar eða aðstandendur hafa meðferðis.

Athygli er vakin á því að starfsfólk og nemendur sjúkráhusins eru bundin þagnarskyldu og mega því ekki ræða við þig eða aðra um málefni sjúklinga á deildinni. Við viljum vinsamlegast biðja þig og aðstandendur þína að ræða ekki það sem þið kunið að verða vitni að eða heyra um aðra sjúklinga.

Landspítali er kennslspítali og nemendur í heilbrigðisfræðum og tengdum greinum stunda hluta af námi sínu á spítalanum. Nemendur fylgjast með og taka þátt í daglegri meðferð sjúklinga og eru alltaf á ábyrgð og undir handleiðslu leiðbeinenda sinna.

ÚTGEFANDI:
LANDSPÍTALI
SKURÐLÆKNINGASVIÐ
LSH-2361
JÚNÍ 2019

ÁBYRGÐARMENN:
YFIRLÆKNIR ÞVAGFÆRASKURÐ-
LÆKNINGA OG DEILDARSTJÓRAR 13D
OG 13EG

HÖNNUN:
SAMSKIPTADEILD